

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: »Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz.« Sürgönycím: »Erdélyi Gazda, Kolozsvár.«)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügylet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdáktól jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a legjobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékozóul, közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért, munkadíjat *fel nem számít.*

A társaság gazda-feleinek minden megbízás, vagy ügylet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgönyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerülő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,

(mintaraktár)

melynek keretében a legelsőrangú hazai szolid gyárak összes készletét tárolják.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lóheremagot vásárol a legmagasabb

napi árban

HALDEK

magnagykereskedése,

József főherceg ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója

Budapest, (926.)

Károly-körut 9. szám.

Matutsek József

férfi- női- és gyermek-cipész-üzlete Kolozsvárt, Főterei Statuspalota, Szentegyház-utca 3. sz.

12 kiállításon kitünterve

Ajánlja dúsán berendezett

Cipőraktárát.

Vöröslóhere, lucerna, fehérhere,
nyulzapuka, baltacim és
fűmagvakat 944.

legmagasabb napiáron vásárol

Deutsch Gyula

heremagkiviteli nagykereskedése

Bécs, II. Robertgasse 2.

LÉBER GYULA

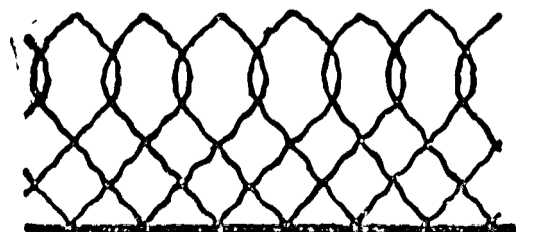
első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, egymint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világossági-magtár és tleskamra ablakok rostelyzatát, athanyo rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és lóher-

rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használati vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakerethe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmenten szolgálok. (839.)

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélelénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely *Magyarország teljes kormányzati és anyagi önállóságáért lelkesül*. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közcélu akcióingl.

Legélelénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert *éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi*.

Legolcsóbb, mert míg más lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak: 24 korona.

félévre " 12 "

negyedévre " 6 "

egy hónapra " 2 "

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését *mult évi december 29-től Dr. Papp József kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfi támogat.*

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — *kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.*

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának

Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- Az erdélyrészi kisbirtokos magyarság anyagi viszonyai III. 633
A ló patáinak gondvzása. *Krenedits Ödön.* 634
Az orosz mezőgazdasági válság megszüntetésére irányuló törekvésekről. *Szinnyei-Merse István.* . . . 635

Tárca:

- Néhány modern állatkinzás. *Ross Nándor.* 634

Kisebb szakközlemények.

- Háztartás. *Györy Elemér.* 637

Egyleti élet:

- Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület III. választmányi ülése. 637

Vegyes közlemények

- Erdélyi piac jár- és terméstudósítások. 639

Hirdetések

**Lóher- és lucerna-
magvakért a
legmagasabb árakat
fizeti
MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.
VII., Rottenbiller-utca 33. szám.
VI., Andrássy-út 23. szám.**

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Az erdélyrészi kisbirtokos magyarság anyagi viszonyai.

(Az Erdélyi Gazdasági Egylet által beszerzett adatok.)

III.

Kolozsvármegye kisbirtokosainak gazdasági gép- és eszközhasználatát mult számban közölt kimutatásunk szomorú színben tünteti föl és ha egyéb adat nem is állna rendelkezésünkre, ez a körülmény elég lenne annak megítélésére, hogy Kolozsvármegye földmívelése miért áll olyan kedvetlen, alacsony fokon, termései miért állnak az országos termésátlagok alatt. Így 1901-ben voltak hektáronként:

Magyarország Kolozsvármegye
termésátlagai
métermázsokban

búza	10'17	8'71
rozs	9'92	9'16
árpa	10'77	9'74
zab	10'06	10'20
tengeri	14'72	11'44
burgonya	85'24	86'44

A termésátlagok ezen alacsony voltát kétségtelenül nagyrészt a mezőgazdasági gépek hiányának és rossziaságának kell tulajdonítanunk.

Hiszen ha elemezzük azokat az adatokat, melyeket legutóbb közöltünk, előttünk fog állni az a sivár kép, hogy a figyelt 60 községből még ma is túlnyomó számban faeke van használatban 15 községben, fa- és vasekét vegyesen használnak 39 községben, vasekét használnak 6 községben. Ha sohse láttuk volna is Kolozsvármegyében azt a szántást, mely a fölthalaj megpiszkálásából áll, ha sohase láttuk volna is azt a silány növényzetet, mely a sekély barázdákat gyéren borítja, ez az egy adat, a faekéknek ezen csaknem általános használata kétségbe nem vonható magyarázata a földmívelés alacsony színvonalának, az átlagtermések kicsinységének. Ma, mikor annyi és olyan alkalmas és hozzá olyan olcsó vasek áll a ksigazda rendelkezésére, ma a faekék használatával a talaj felső rétegének mértékten kiaknázása, az altalaj tápláló anyagainak ki nem használásával: rablógazdálkodást és tékozlást jelent az egész vonalon. Nem mentheti ezt a szegénység sem, mert a szegénység egyik oka éppen ebben keresendő.

Hogy az alapvető talajmívelő eszköz, az eke primitív alakjával együtt jár a többi gazdasági gépnek tökéletlensége és elégtelensége is, az csak természetes. A faborona és vasfogu faborona, tehát a boronák legkedveltebb formái járulnak hozzá, hogy a faekékkel fölturt szántóföldeken a vetőmag betakaratlanul, az időjárás és madarak pusztításainak kitéve hever. Faboronát, tehát nem is vasfogu boronát használnak még mindig 11 községben, s a többi községben is a vasfogu, fatalpu borona van használatban, míg vasborona alig 1—2 községben használatos.

Hogy az így megmunkált földbe a vetőmag kizárólag kézi vetéssel kerül, azt bizonyítja az, hogy a 60 községből egyben sincs egy szó említés téve arról, hogy ksigazdák birtokában bármilyen vetőgép is lenne. Tévedés lenne azt hinni, hogy a vetőgép használatának előnyei elől a kisbirtokos ab ovo ki van zárva. Hiszen Magyarország 544 törpegazdaságában és 24121 ksigazdaságában használnak ma már sorba- és szórvavetőgépet s ha Kolozsvármegye 60 magyar, vagy jórészt magyar községből vetőgépet egyáltalán nem használnak ksigazdák, ez is egyik határozott jele a földmívelés hátramaradottságának, ez is egyik bizonyos oka a terméseredmények gyarlóságának s a közszegénységnek.

És amilyen a szántás, a boronálás, a vetés technikája, olyan a vetőmagot előkészítő eljárás is, olyan ennek következtében a vetőmag is. A 60 községből megint csak 10 olyan községről adnak számot a válaszivek, melyekben trieur lenne. Van község — Septér — ahol rosta is csak 1 van és — ami azonban már szinte hihetetlen — a beérkezett válaszivek 42 olyan községet tüntetnek föl, ahol rosta egyáltalán nincs. Az azonban bizonyos, hogy a rostáknak elégtelen volta, vagy pláne teljes hiánya nemcsak a vetőmag silányságára engednek következtetni, hanem megmagyarázóik annak is, hogy a ksigazdák terményeikért mért csak olyan alacsony árakat képesek elérni. Nincs fölvilágosítás a válaszivekben arra nézve, hogy milyen minőségű rosták vannak, ahol vannak; de ha ezekre nézve is lennének adatok, kétségtelen, hogy azok is csak szomorú adatok lennének.

Teljes áron vásárol LUCZERNA, LÓHERE és mindenmemű

TAKARMÁNYMAGVAKAT

532. I.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31-ik szám.

Szállít, illetőleg berendez tejgazdasági és takarmánykészítő gépeket, tej és takarmánykamrákat, világítási és szivattyutelepeket.

Legelőnyösebb feltételek mellett értékesít mindenmemű

GABONAFÉLÉT, SZESZT, és szállít ERŐTAKARMÁNYOKAT

Legajánlatosabb forrás mindenmemű gazdasági anyag és eszköz beszerzésére.

Alapszabályait és árjegyzékét kívánatra azonnal megküldi.

Gőz, járgányos és főleg kézi cséplőgép aránylag sok, 46 községben van, 14-ben azonban semmilyen sincs, itt tehát cséplőhadarókkal, vagy lovakkal csépelik még el a gabonát. A cséplőgépek aránylag nagy száma azonban nem annyira az intenzív gazdálkodás szimbóluma itt, mint inkább annak, hogy a gazdák rá vannak kényszerítve termésük gyors elcsépelésére és eladására. Két vetőgép egy községben az intenzívitásnak sokkal biztosabb jele lenne, mint 10 cséplőgép. Hiszen több községnél, — így többek közt Magyar-Bikal, Magyar-Valkó, Zsobok, Berkenyes, Katona, Gyeke — ahol faekével szántanak, 2—3, de sőt 6—7 kézi és járgányos cséplőgép is van. Mert hát a cséplőgépekkel részért való csépelés a szorultság kihasználásával a nyereszkesedésre, spekulációra alkalmas dolog.

Egyéb gazdasági gép, mint kaszálógép, aratógép, lógereblye, henger, fogatoskapa, a választékok szerint teljesen ismeretlenek Kolozsvármegye kisgazdái körében. Talán sehol sem illik rá jobban a kisgazdák viszonyaira az, amit az egyik választékon a beküldő megjegyzett: »Népünk a nyugat-európai kultúrából évszázadokon keresztül átvette: 1. a petróleumlámpát; 2. a gyufát; 3. az üvegablakot; 4. a szalmakalapot, — egyébként szokás, ruha, butor, eszközök ugyanazok, mint ezelőtt 5—600 évvel.«

(Folytatjuk.)

A ló patáinak gondozása.

A magyar gazda kétségkívül szereti a lovát; de nem mindig nyílik alkalmá, hogy gondozására oly mértékben ügyeljen fel, mint azt a ló általános egészségi állapota megkö-

vetelné s különösen áll ez azon esetben, a midőn a gazdának lóállományát vagy legalább annak egy részét a szálláson kell tartania s ott idegen kezekre vagy legalább is mostohákra van bízva, mert bizony a legtöbb esetben fizetett ellenségeink a béresek, ha magukra hagyjuk őket.

Gyakran előfordul igás lovaknál különösen, hogy azon nézet folytán, miszerint ott, a hol azok dolgoznak, a talaj mindig puha, a lovak soha sem kerülnek városi rossz kövezetre s azért ezeket nem szokták egyáltalán megpatkolni. Igaz, kitartanak mindenféle baj nélkül ezek az állatok a legtöbb esetben; de ne feledjük, hogy az még nem elég az üdvösségre, hogy a talaj puha legyen; ha a ló patáját nem tartjuk tisztán, akkor több mint bizonyosak lehetünk felőle, miszerint valami körömbaj bekövetkezik előbb-utóbb és pedig legtöbb esetben a rothadás.

A paták gondozása, akár meg van patkolva lovunk, akár patkolatlan, mindig a tisztántartásban rejlik, a melynek különféle módzatai vannak.

Kivéve fényűzési célból tartott lovainkat s a versenystállók és tenyésztelők lakóit: a többi ló ganéját nem igen szokták eltisztítani előbb, mint az alommal együtt, már csak azért is, mert a gazda azt tartja, hogy a trágya nem is jó, ha nem keveredik jól össze az alommal.

Ebben meglehet, hogy igaza is van a gazdának, ámbár másként is össze lehetne az keverendő, mint úgy, hogy maga a ló tapodja össze-vissza: de ha már így tartja jónak a gazda, akkor gondoskodjék arról is, hogy a lovak patái naponta tisztántartassanak. Ezen célra legegyszerűbb a körömtisztító fa, amelylyel minden este kötelességének tartsa kocsisunk a lovak patáit tisztára levakarni azoknak minden bemélyedésében s különösen arra ügyelni, hogy a patkó és pata közé szorult kavicsdarabokat vagy egyéb kemény tárgyakat eltávolítsa, a melyeket a ló napi munkája közben esetleg összeszedett. Reggel az eljárás

ugyanaz, az éjjel reá tapadt trágyahulladéokra vonatkozólag.

Tisztogatás után, reggel vagy kézzel, vagy ronggyal, vagy kefével jól meg kell mosni a patákat. A tisztogatás ezen két neme a főfeltétel s nem is igényel valami túlságos idő vagy munkavesztéséget, különösen nem, ha tekintetbe vesszük, hogy azon esetben, ha a tisztántartást elhanyagoljuk, könnyen oly betegségek fejlődhetnek belőle, a melyeknek gyógyítása azután sokkal nagyobb költséggel, idővesztéssel járna.

A mosás után, *de csak akkor, ha a víz már teljesen leszáradt a patáról*, lehet a zsírral való kenést alkalmazni, a mi nagyon jót tesz a patának; de őrizkednünk kell a hirdetések útján összevásárolt mindenféle kenőcsötől, a melyeknek vegyelemzését nem ismerjük, s a melyek rendszerint nem egyebek zsírdéknál, festőanyagokkal s néha egyéb, a patáknak ártalmas szerekkel megkeverve, úgy, hogy használatuknak esetleg súlyos következményei lehetnek. Kenésre legegyszerűbb, legjobb és legolcsóbb szer a tiszta disznózsír, a melyet *sótalan* állapotban, kezünkkel kell a patákra felkenni.

Van ezenkívül még egy eljárás, a melyet hetenkint legalább egyszer kellene alkalmaznia a gazdának, a ki lovait igazán szereti, a paták gondozására való tekintettel, mert az igen jót tesz s nem egyéb, mint tehéntrágyával, agyaggal avagy egyéb kötött földneművel való borogatás, a melyet rongy vagy zsákdarabokkal kell felkötünk a lovak patáira s éjjelen át rajta hagyunk; ha pedig reggel levekszük, akkor ismét gondosan meg kell tisztogatnunk és mosnunk a patákat.

Különösen nyáron, nagy forróság alkalmával igen nagy gondot kell fordítanunk a lovak patáinak gondozására és szorgalmasan kell a tisztántartás után látnunk; de különösen el ne mulasztjuk oly helyen, ahol akár álló, akár folyó vizünk van a közelben, hogy egyszer-kétszer naponta és pedig legjobban tesszük, ha este és reggel kihajtjuk lovainkat a vízre s ha lehet inkább iszapos talajt vá-

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

Néhány modern állatkinzás.

Sokat és sok mindenfélét irnak, irtak és beszéltek már az állatok kinzása ellen, de ha mind e sok íráson és beszéden végig nézünk és kutatjuk annak eredményeit, hát bizony nem sokat látunk. Az állatvédő egyesületek elértek egyet-mást, de figyelmük nem terjed több formájára az állatkinzásnak, melyek annyira belevették magukat a közéletbe, hogy fel sem tűnnek, azaz nem is tudjuk, hogy egyik-másik eljárásunkkal, a divattal, különködéssel állatkinzást követünk el, mert ha tudnók, a kinzások e fajtái mindenesetre ritkulnának. Csak néhányat akarok itt felemlíteni, olyanokat, amelyek mindennaposak és amelyeket elhagyni még áldozatokba se kerül. Irom ezt azon reményben, hogy legalább egy-két helyen meghallgatásra találók.

Kezdem egy se nem szép, se nem észszerű divattal, mely abban áll, hogy különösen luxuskutyáinknak nyakába egy néha 2—3 ujnyi széles, merev nyakszallagot akasztunk, melyen az urának neve, sőt cimere is ott diszeleg. Eltekintve attól, hogy a családi

cimernek semmi helye sincsen egy kutya, — és legyen az még oly nemesvérű kutya — nyakán kinozzuk az állatot vele, mert ott, ahol ez a széles, merev szallag fekszik, a kutya — ne tessék nevetni — nem tud vakaródní és éppen az alá húzódnak a bolhák. Akkor láthatjuk sokszor a szegény állatot, a mint negyedóráhosszat minden lehető és lehetetlen testállásban igyekszik a kinzó élősdiktől megszabadulni, persze eredménytelenül. Pedig jómagunkról tudjuk, mily kellemes, ha egy ilyen fekete hivatlan vendég hozzáférhetlen helyen (például kemény csizmaszárban) üti fel tanyáját. Egy 1—2 cm. széles lágy szij, melyre egy táblácskát akaszthatunk (akár a cimere) nem volna elég?

Hát a szegény lovakat hogy kinozzuk! Nem szólok itt a sok mindenféle haszontalannál-haszontalanabb fájdalmat okozó zablafélékről, ezekről már nálunk is lassan-lassan leszoknak, de van itt egy kinzó eszköz, mely nagy elterjedtségnek örvend, melyet csak a balhiedelem és a ló természetének nem ismerése hozhatott napvilágra. Ez az ugynevezett szemellenző. Németül igen helyesen „Scheuklappen“ nek keresztelik el, mert többnyire a velők feldiszipított lovak bokrosod-

nak ok nélkül. Olyan csunya a lónak a feje, vagy a szeme, hogy azt ily féle diszszel el kell takarni? Én részemről csak vak lovaknál találok őket helyen, hogy az állatnak e hibája ne nagyon feltűnjék. A szemellenző kinzó szerszám, mert a ló láttengelyei nem haladnak párhuzamosan, hanem szög alatt és így azáltal állandóan *kancsalítani* kénytelen, ami nem lehet valami kellemes érzés. De e kancsalítás folytán a ló nem láthat tisztán s az elébe kerülő tárgyak csak zavaros körvonalokban mutatkoznak. Tessék kancsalítva kissé távolabb eső tárgyat megnézni és mindenki igazat fog adni állításomnak. Ez az oka, hogy a lovak sokszor egészen megszokott tárgytól, mint pl. egy kavicsrakástól, egy az út szélén fekvő embertől, vagy ott legelő állattól stb. megbokrosoknak. Az az indok, hogy a ló az ostor látásától megfutamodik, tisztán csak az ostornak helytelen alkalmazására vall. Ha pedig a ló az ostor megemelesére már reagál, akkor miért nem érjük be azzal, muszáj okvetlenül ütni? A katonaságnál, ahol tudvalevőleg a szemellenző nincsen divatban — nem egyszer győződtem meg arról, hogy az a ló, mely a karddal való jelek-nél, tisztelgésnél a rendes szerszámnál meg-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árut és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

laszszunk e célra, mint kavicsosat vagy homokosat és legalább egy-egy negyed óráig hagyjuk benne állani az állatokat és a borogatásokat sűrűbben (legalább egyszer hetenkint) alkalmazzuk.

Mindezekre a körülményekre nagy figyelemmel kell lennie a gazdának és ne mulasztja el, hogy személyesen végig ne vizsgálja gyakorlatban kedvenc állatainak patáit s ezen alkalmakból ne csak a látszat után induljon, hanem a megtisztított és megmosott patákat meg is kell szagolnia s ha azoknak a legcsekélyebb kellemetlen szaga van, úgy azonnal vegyen igénybe állatorvosi segínyt, mert meg lehet róla győződve, hogy rothadással van dolga.

A kellemetlen szagot a gyakorlott gazda azonnal felismeri; de ha nincs is benne gyakorlatunk, arról ismerhetjük fel, hogy a rothadástól megtámadott patának egészen más szaga van, mint a többi egészségesnek.

Fájdalom, a lovak patáinak gondozására sok gazda mit sem, avagy igen keveset ad s megelégszik avval, hogy a béres gyerek egyszer-egyszer naponta, nyáron át lehajtsa a vizre lóállományát olyformán, hogy az egyikre felkapva, lenyargal a vízhez, ott megitatja őket vagy egyet kerül velük úsztatva s azután nyargal megint lóhalálában vissza a tanyára. Ez egyébként is ártalmas a lovaknak, egészségi szempontból, mert a felhevült állatoknak csak ártalmára lehet a hirtelen lehülés; nem hogy elegendő lenne a paták ápolására.

Kicsiny dolognak tartja a legtöbb gazda a lópaták gondozását és sem azt nem gondolja meg, hogy kicsiny bajból lesz a nagy, sem pedig azt, hogy a ló éppen lábai által hajtja neki a hasznos munkát s ha azoknak a legkisebb baja esik, akkor hetekig tarthat egy-egy haszontalan széna és abrakfogyasztót istállójában, a melynek még húsát sem értékesítheti.

Krenedits Ödön.

Az orosz mezőgazdasági válság megszüntetésére irányuló törekvésekről.

(Szinyei-Merse István a m. kir. földművelésügyi miniszter szentpétervári szaktudósítójának jelentése.)

Az orosz mezőgazdasági válság orvoslására egybehívott külön szaktanácskozmány a válság minden részét behatóan kívánja megismerni s ezért a helyi bizottságoktól és hatóságoktól bekívánt véleményeknek, folyó évi október hó 15-re kitűzött véghatáridejét, a felhívottak előterjesztésének helyt adva, császári parancsral, 1903. évi február hó 1-ig hosszabbította meg.

Egyik ülésén behatóan foglalkozott a parasztbirtokok kérdésével s igen sok részről reá mutattak azon feletle nagy mezőgazdasági bajra, melyet a közös birtok okoz, úgy, hogy a lakóságnak körülbelül 80 % a sem tulajdonos, sem bérlő számba nem megy ezen szervezet folytán. A részeknek elforgácsolása a dülőgazdaság s a kötelező vetésforgó folytán minden önálló törekvés s igyekezet kihál, a birlaló magát egy község gyámkodása alatt levő, örökbérlőnek tekinti és sem nem bír, sem nem akar birni a javítás iránti érzék és hajlammal; ezért javaslatba hozatott, hogy lehetővé tetsék a parasztnak az átmenet, egyes csoportokban, successive, a közös birtoklásból, az egyéni tulajdon állapotába.

Ezzel szemben felhozatott, hogy a községi birtok nem speciálisan orosz intézmény s az előtt Nyugat-Europában is mindenütt előfordult s az átmenet csak fokozatosan történt. Sok jel arra mutat Oroszországban is, hogy ennek napjai meg vannak számlálva s a magántulajdon fogalma s vágya már az orosz parasztnak is felébredt.

A szaktanácskozmány abban állapodott meg, hogy a parasztbirtok tönkremenetelének főoka mégis az eldarabolás s elpántlikázásban áll, mely nemcsak a községi, de magánbirtoknál is előfordul. A parasztnak ugyan be-

látják ennek káros voltát, hanem a föld minőségének különböző voltára való tekintettel, más megosztási módot nem tudnak, hiányozván náluk az intelligencia azon foka, mely különböző minőségű földeket, különböző nagyságban ugyan, de egyenlő értékben oszthatson fel commassálva. Ezen commassálás pedig oly vidékeken, melyek egyrésze nedves, más része száraz, csakis nagy költséget igénylő vízlevezetési s öntözési művekkel kapcsolatosan volna lehetséges. Bármily kívánatos lenne tehát a segítség ezen káros állapotok megszüntetésére, mégis törvényhozási uton tenni ezt nem lehet a meggyökeresedett előítéletek s megszokás miatt, s ezért abban állapodtak meg, hogy egy speciális bizottságot küldenek ki Kokovzew titkos tanácsos elnökelete alatt, a kérdés tanulmányozása végett. Ezen bizottság, melybe a belügyi, földművelésügyi és pénzügyminiszteriumok képviselői is meghívandók, tartozik az egyenes adók osztálya által már kidolgozott: «Előterjesztés a parasztbirtokok emelése ügyében» című elaboratumot áttanulmányozni s az eredmény felől véleményes jelentést tenni.

Behatóan foglalkozott a szaktanácskozmány eddigi üléseiben a nép részére nyújtandó kishitel ügyével s következő határozatban állapodott meg:

Kiküldetett Thörner titkos tanácsos elnökelete alatt egy előkészítő bizottság, mely hivatva lesz a szervezetet kidolgozni s előterjeszteni a plenum elé, az alábbi vezérelek tekintetbe vétele mellett:

1. A kishitel szervezetére eddig fennálló intézkedések alapul veendőek általánosságban, mint megfelelők a célnak s a községi irányú intézmények, hitelegyletek stb. alapszabályai átdolgozandók s átalakítandók, mert azok nem felelnek meg a követelményeknek.

2. Különös súly helyezendő a gabonára adandó kölcsönök kérdésére.

3. A pénzügyminiszteriumban szervezteni fog a kishitel részére egy külön igazgatóság.

4. A kishitel szervezetei s intézményei,

se moccan, egy szemellenzős szerszámmal felkantározva megijedt. E helyen állításaim igazolására felhozhatnám tent említett tényt, hogy a hadseregnél a szemellenző ki van küszöbölve, ami valószínűleg azért történt, mert nem megfelelőnek bizonyult. Hány éjjeli sötétbeni felfordulás, kocsi sőt csonttörés elmaradt volna, s hány maradna el a jövőben, ha e céltalan eszköztől lemondani képesek volnánk. Egy szemellenző nélküli szerszám mindenestre olcsóbb, tehát e tekintetben is ajánlatos. Igaz, hogy itt is kérhetnék sokan: hova teszszük akkor a monogrammot, vagy cimert, ha a szemellenzőt kiküszöböljük? De bármiképp is forgatjuk a dolgot, ezen eszköznek képzelt előnyei sohasem fogják annak határozott hátrányait ellensúlyozni.

Minő kinokat okozunk a lónak, ha tél idején a szerszám kamarából hozott jéghideg zablát a szájába teszszük? Erre is a legkevésbé gondolnak. Széltiben azt látjuk, hogy a szabadban itatott vagy abrakolt lovak zablát a kocsis minden további tekerória nélkül szájukba teszi s gazdájuk rá se hederít. Pedig az csak nem nagy munka és pénzbe kerül, ha a zablát, mielőtt a ló szájába teszszük, otthon egy percre tiszta — a kutviznél nem

hidegebb — vízbe mártjuk, vagy kint egy ócska zsádkarabbal jól megdörzsöljük, hogy legalább a fagy pont fölé melegedjék. Kezet a szivvre! Hány gazda törődik ezzel? Pedig gyermekkorában majd mindenki meggyőződött a jéghideg vasnak kellemes hatásáról a szájban.

Ha valamely emberről, vagy népről azt akarjuk mondani, hogy nagyon rossz a sorsa, azt mondjuk: „a zsarnokság, kényuralom, szegénység stb. járma alatt nyög.” Vagyis a járom alatt nem értünk egy testet-lelket gyönyörködtető eszközt. Azért igás ökreinket vigan tovább jármozzuk, pedig mentségül azt se mondhatjuk, hogy még nincsen kifundálva jobb befogási mód. Olaszországban már régóta Németországban sok helyt már számos éve, sőt nálunk is egyes helyeken be van vezetve a *homlokszíjas ökörszerszám*, még pedig mindenütt a legjobb eredménnyel. Ilyen szerszámban az ökör nem szenved, sokkal több erőt képes kifejteni és sokkal serényebben képes haladni, úgyannyira, hogy az elért munkatöbblet és időmegtakarítás bőven kárpótolják az ilyen szerszám magasabb beszerzési költséget. E tekintetben a régihez, megszokotthoz való ragaszkodást vélelem főakadálynak az átmenethez.

Összes megkötésre szorított háziállatainkat gyakran kinozzuk a *tulróvid megkötés-sel*. Aki valamikor érdemesnek találta az állatokat éjjel, alvásközben megfigyelni, bizonyára tudni fogja, hogy a ló sokszor oldalt fekvé, fejét lefekteti a földre, illetve alomra, a szarvasmarha pedig hátrahajtsa fejét a mellére. Mindkettőt akadályozza rendes pihenésében a rövid megkötés. Pedig a pihenést megvonni állatainktól még embertelenebb, mint a hiányos takarmányozás és számtalan időelőtti rokkantságnak közvetlen oka. Kössük állatainkat úgy, hogy — kivéve, ha netán gyógykezelés kívánna az ellenkezői — kényelmesen lefekhessenek. A köteleket csak nem vesszük centiméter számra?

Ezekben leirtam néhány esetét az állatkinzásnak, melyekre az állatvédő egyesületek figyelemre sem igen terjed ki, pedig mindennap szemünkkel látjuk. Remélhető azonban, hogy gazdáink, felismerve a mondottak alaposságát, állatvédő egyesület nélkül is felhagynak e céltalan és könnyen kikerülhető kinzásokkal, hiszen saját érdekünkben fekszik.

Ross Nándor.

(502.)

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

— kivéve az államiakat, melyek továbbra is megmaradnak a parasztek ügyeit intéző közgazgatási szervezetek adminisztrációja alatt, — akerületi hatóságok alá lesznek rendelve.

5. Az ujjonnan szervezendő ily irányú intézmények alaptörvényének céljára lesznek fordítandók az eredetileg községi takarékpénztárak céljaira szánt tőkék s összegek, továbbá az 1891/92 ik évi nagy inség alkalmából működött speciális bizottság rendelkezésére bocsátott összegek maradványai s végre az évenként e célra, az állam által kiutalandó összegek.

6. Az előző pontban körvonalozott forrásokból a kifizetendő összegek, visszafizetés kötelezettsége mellett fognak a kishitel létesítéseknek az igazgatóság (1. 3. pont) által kiutaltatni.

Ezen szaktanácskozmányon kívül. működésben van az állandó gazdasági tanács, melynek legmagasab jóváhagyásával ellátott működési programja a következő;

1. A gazdasági ismeretek terjesztése.
2. Kísérleti telepek létesítése s javítása s az eredményeknek a gazdákkal való közlése.
3. A gazdaságot veszélyeztető kihatások elleni védekezés; mint pl. szakadékok keletkezése, futóhomok megkötése stb.

5. Vizszabályozás.
6. A gazdasági vagyon megvédése s apasztása a mezei s erdei károknak, ló- s más lopásoknak.

7. Jó utak létesítése és fentartása.
8. A bérletekre vonatkozó törvények revíziója.

9. A kishitel szervezése a parasztek részére.

10. A talajjavítási kölcsönök fokozása.
11. Gazdasági társulás elősegítése s szabályzatok létesítése.

12. Jó gazdasági eszközök, gépek népszerűvé tétele, a javítás elősegítése, trágyázás kérdése stb.

13. A marhatenyésztésnek különösen a parasztoknál való emelése.

14. A tejgazdaság javítása s a tejtermékek értékesítésének könnyítése.

15. Gazdasági mellékfoglalkozások létesítése, zöldségkertészet, méhészet stb. elősegítése.

16. A gazdasági termékek bel- és külkereskedelmének szervezése és javítása.

17. Gabonamagtárak létesítése.
18. A gazdasági termények vasúti szállítási díjtételének revíziója.

19. A piacok s vásárok emelése.
20. Az állami szállításoknál a közvetítő kereskedelem megszorítása, illetve megszüntetése.

21. A település költségeinek részbeni beszerzéséről való gondoskodás.

22. A háziiparnak emelése, nyersanyaggal való ellátás útján; a kézzítés módjainak tökéletesítése, s az értékesítés elősegítése.

23. A mezőgazdasági munkáskérdés javítása az által, hogy a kínálat s kereslet közvetíttessék, munkáscsoportok vasúton és vissza való szállításának szervezése s orvosi s más segély nyújtása oly helyen, hol nagyobb csoportban vannak idegen munkások.

A mezőgazdasági érdekek előmozdítása végett az 1893-ik évben megváltoztatott állami bankalapszabályokban helyt talál a talajjavítási kölcsön is, mely azonban a gazdasági egyesületek közvetítése s egyetemes felelőség s szavatosság mellett adatik. Alapított azon-

kívül, az állam kedvezményezésével, az ugy nevezett «nemesi s paraszt-agrárbank» és működik a sok magánrészvényes által alapított «Agrárbank.»

A kelettengeri tartományokban igen kifejlett hitelszövetkezetek vannak, míg a birodalom tulnyomó részében. dacára az erre nézve meglevő utasításoknak s előirásai szabályoknak, úgyszólván csak mutatóban vannak.

A pénzügyminiszteriumban legutóbb 11 hitelszövetkezet alapszabálya lett megerősítve (a déli vidék kormányzóságában), s ezek részére az állami bank által 14,000 rubel adott hosszulejáratu visszafizetés mellett, s egyuttal 24,000 rubelnyi rövidlejáratu hitel nyittatott.

Ezek jogositva vannak alapszabályszerű kölcsönt nyújtani, betéteket elfogadni, kölcsönket felvenni stb. és megbizási üzleteket kötni, mi különösen fontos az uzsoráskézben levő háziipart üzökre nézve. A folyó évben, a háziipar fellendítése céljából, a kincstár által 116,776 rubel fog a háziiparral foglalkozók hiteligenyeire fordítatni. Az 1903. évtől kezdve, ugyanily célra. évi 146,720 rubel fog fordítatni s 13,280 rubel a földmivelésügyi miniszterium muzeumának fenntartására. Ezenkívül egy Visnyi-Volotsokban felállítandó szövö-, fonó- és mázó-, valamint Kazán kormányzóságban létesítendő asztalos-tanműhelyre 53100 rubel fordítatott.

Az évenként hitelnyújtásra esetleg fel nem használt összegek, a visszafizetett kölcsönök s a háziipari tárgyak értékesítéséből befolyó összegek a háziipar fellendítését célzó, külön alap létesítésére fognak fordítatni.

Fogyasztási szövetkezet (a kimutatások szerint) 600 van s miután a tavalyi évben kiadott rendelet szerint ezentúl a kormányzóságok adják a jóváhagyást, remélik, hogy több fog keletkezni. Ezeknél az intelligenciahiány képez nagy akadályt s e célból a szakbizottság, mely ezekkel foglalkozik, most egy részletes utasítást dolgozott ki a teendő s a vezetők kötelelességeinek pontos leírásával.

Ennek tartalma, fejezetenkint:
1. A közgyűlések szabályzata s teendői.
2. Az igazgatás szervezete.
3. Az ügyvivő igazgató részére szóló útmutatás (teendői stb. körülírásával.)
4. Ugyanilyen az igazgatóság tagjai részére.

5. A titkár részére.
6. A pénztárnok részére.
7. A felügyelő bizottság részére.
8. Az ellenőrző bizottság részére és végre
9. A különleges bizottságok teendői.

Az agrárbankok (a magántőke által alapítottak) sokkal alacsonyabb összegű kölcsönt adnak, mint az állam által alapított, s ugy a törlesztési terv, mint feltételek sokkal kedvezőtlenebbek. Előbbieket tisztán üzleti szempontok vezérik, mit el is érnek úgy a kölcsönök folytat, mint a birtokukba jutott birtokok elparcellázása által.

A meglevő instituciók ónsulylyal nehezdenek a gazdaközönségre s a magas és nehéz hitelviszonyok rohamosan siettetik a pusztulást, úgy, hogy ezen téren is a legnagyobb feladat vár a speciális szaktanácskozmányra, mert a hitelviszonyoknak sürgös és gyökeres javítása égető kérdés.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A chilisalétrom perchlorát tartalmának** káros hatása a gabona félékre és a cukorrépa. A perchloráttól megmérgezett növények fejlődésükben nagyon visszamaradnak. A kalászosok között a legérzékenyebb iránta a rozs, legérzékenyebb a zab. A fehér mustár és a cukorrépa egészen jól eltüri. A mérgezés biztos jele a levelek megfodrosodása, a minek oka a perchlorát által okozott duzzadás a növényekben. Megtudandó milyen mértékben fordul elő a perchlorát a chilisalétromban A. Zaharia egy év alatt 206 próbát elemzett. Az eredmény volt:

5-6%	3-4%	2-3%	1.5-2%	1-1.5%	1% alatt
1	1	3	11	39	151 próbánál.

Megtudandó a növények fejlődésére való hatását, 3 féle kísérletet végzett. Csiráztatás, a fiatal növények fejlődése alatt tenyésztő ládáknak próbálta ki a perchlorát hatását. A csiráztatáshoz jó vetőmagot vett s közönséges tányérokban homokkal keverte. 0.1%-os perchlorát oldatot használt öntözésre. A zabnál és árpánál kevésbé lassította a csirázást, de ki lehet mondani, hogy a csirázó képességét a gabona féléknek a perchlorát egyáltalán nem csökkenti. Megtudandó ezen érzéketlenség hatását, búzát és zabot 0.25-1%-os perchlorát oldattal öntözött. Ilyen óriási — aránylag — perchlorát mennyiséggel szemben is a buza közömbösnek látszott, míg a zab csirázó képessége nagyon megcsökkent. A fiatal fejlődő növényekre a fentiek közül legkevésbé hatott az árpára és buzára, legjobban a rozsra és zabra. Ezeknél öntözésre 0.001-0.05%-os oldatokat használt. A szalma- és magtermésből kitűnt, hogy a zabnál az 1% perchlorátot tartalmazó salétrom átlag a hozam 4%-nyi apadását idézte elő. A 2% perchlorátot tartalmazó salétrom már 25% apadást idéz elő a maghozamban. Az a követelés tehát, hogy a chilisalétrom ne tartalmazzon 1.5% perchlorátnál többet. A cukorrépanál sokkal kevésbé nyilvánult a perchlorát mérgező hatása. Kezdetben semmi hatás sem látszik, később átmenetileg észlelhető a mérgező hatás, melynek nyomai még 2 $\frac{1}{2}$ hónap mulva is meglátszanak. A növények sárgás zöldek s a levelek nagyon fodrosak. A 2% perchlorátot tartalmazó salétrom tehát cukorrépa trágyázásra még egészen jól használható, sőt a kevés — egész 1% perchlorát tartalmazó salétrom trágya úgy a cukor, mint nedvtartalmat növelte a répában. (*Biedermanns Centralbl.*)

+ **Répaetetés sülődökkel.** (Válasz.) Féléves sülődökkel az okszerűség tiltja, hogy tisztán csak répat etessünk velük, habár a répa már ebben a korban is nagyon fontos elesege a sertésnek. Hogy a jelen esetben a kirárolagos répaetetés okozza-e a sülődök elhullását, nem tudjuk ugyan innét a távolból megítélni, de lehetetlennek nem tartjuk azt, s ezért, valamint a sülődök fejlődésére való tekintettel nagyon ajánljuk, hogy etessen velük minél előbb szemestakarmányt is, még pedig lehetőleg annyit, hogy a répával adott tápláló anyagok csak mintegy 40 százalékát tegyék ki az egésznek. Miután pedig a féléves sülődök körülbelül 25 kg. emészthető anyagot igényelnek 100 kg. élősulyra s naponta, annyi répat célszerű neki adni, hogy azzal 1 kg. szerves anyagot, a gabonával pedig 1.5 em. szerves anyagot kapjanak. A további számítás már igen egyszerű, kivált ha még azt is tudjuk, hogy a takar-

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

os. és kir. udvari szállító

kárpitós és díszítő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.

(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kiviteli ebédlő, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigorúan stylszerű kivitelenben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922

mányrépa többnyire 11 százalék, az árpa 68 százalék, a seprőcirok mag pedig 64 százalék em. szervesanyagot tartalmaz. E szerint tehát etessünk a süldőkkel 100 kg. élősulyra mintegy 9 kg. répát, 1.1 kg. árpát s 1.1 kg. cirok magot, mely adagolásban foglalhatik: 2.9 kg. szárazanyag, 0.249 kg. em. fehérje, 0.067 kg. em. zsír és 2.143 kg. em. szénhidrát, vagyis összesen 2.459 kg. em. szervesanyag. Ez természetesen igen jól fogja a süldőket táplálni, úgy hogy öröme lesz azok fejlődésében, s ugyanakkor valószínűen a süldők elhullásától is meg fog szabadulni. A répát azonban nem szükséges a süldők számára főzni, mert azok nyersen ép úgy szeretik s ép oly jól emésztik meg mint főve.

+ **A lágyszalonna** a normális összetételénél több oleint, kevesebb stearint és palmitint tartalmaz. Ilyen szalonna sokszor újjnyomásnak is enged, könnyen romlik és 27—28° C.-nál már megolvad, holott a jó szalonna csak 37—38° C.-nál olvad meg. A szalonna lágysága rendszeren annak a következménye, ha fiatal sertéseket túlgyorsan hizlalnak. Kanadában a sertéstenyészfés igen nagy arányú, úgy, hogy onnan évente 70 millió frank szalonnát exportálnak s éppen azért értékesek az ottani, ottawai kísérleti állomás ezirányú kísérleti tapasztalatai. Ezen állomás kísérleteit 180 tamworth-fajú sertéssel végezte több hónapon át azon célból, hogy megállapítsa a szalonna lágyságát előidéző okokat. A kísérletek végeredménye a következőkben foglalható. Az abraktakarmányok közül a zab, borsó és árpa keverék szolgáltatta a legkeményebb és legegyszerűsebben vastag szalonnát és ezen hatása szárazon adagolva éppen olyan volt, mint a beáztatott keveréké. Ezen takarmánytól legerőteljesebben fejlődtek az állatok is. Ugyanezen takarmány, felében tengerivel helyettesítve, oleinben gazdagabb és lágylásra hajlandó szalonnát szolgáltatott. Az állomás szerint minél több tengerit kaptak a sertések, annál könnyebben lágyló szalonnát szolgáltatottak. A babbal takarmányozott sertések lassan fejlődtek és szalonnájuk vékony volt. A lefőlözött tej ellenben az állatok fejlődését gyorsította. Ezek szerint tehát a bab és tengerivel nevelt állatoknak lefőlözött tej is adandó, ha normális fejlődésüket kívánjuk. A takarmány- és murokrépa, tök, csicsóka és burgonya nem ártottak a szalonna és hús minőségének. Legjobb szalonnát szolgáltattak azon sertések, a melyek hizlalása normálisan és fokozatosan hajtott végre. *D. hv. Thz.*

+ **A tannin szerepe az idej rendellenes szüretelés esetében.** Ismeretes dolog, hogy amikor a szőlő rendellenes későn és szabálytalanul ér, a must tannintartalma is szenved. A vörös és fehér borok készítésénél ilyenkor egyáltalán ajánlatos megfelelő mennyiségű tannint adni a mustba. A tannint már régóta alkalmazzák, csak nem a mai tiszta állapotában, hanem mint cserhéjat. A tannin nemcsak a vörös borban fontos alkotórész, hanem a fehér borban is szükséges, mert a bor megtisztulásánál és derítésénél igen fontos szerepet játszik s azonkívül bizonyos káros gombák ellen a bort mintegy konzerválja. Rendes viszonyok közt a tannin alkalmazása fölösleges, de midőn az érés lassu és egyenlőtlen, nagyon ajánlható.

*

Háztartás.

A konyhakert.

Kedves Juszti Néni!

Még a múlt nyáron említettem, hogy egyszer írok valamit a konyhakertészetről. Juszti néni passzionátus gazdasszony; kis kertjében nagy gondal ápolgatja különböző konyhakerti növényeit.

És ennek meg is van a látszatja. Soha életében nem ettem olyan jóízű leveseket, mint a milyeneket Juszti néni főz. A főzelékek is mind pompásak; ezek királyáról, a töltött káposztáról pedig már nem is beszélek. Mert az tagadhatatlan, hogy a zöldség-

nek, a konyhakerti terményeknek óriási szerepe van a háztartásban. Sok házat és sok gazdasszonyt már csupán arról is meg lehet ítélni, hogy hogy állanak zöldség dolgában.

Falusi asszonynak gyakran mindene az a kis kertecske, a melynek terméséből kitevéri az egész esztendőre való zöldséget. Sokszor alig nagyobb ez a kert pár négyszögölnél és mégis, ügyes kezek mi mindent tudnak kicseálni abból az áldott földből.

Juszti néni ezt különösen jól értette. Nem hagyott egy talpalattnyi földet sem kihasználatlanul. Csakis ilyen „intenzív“ gazdálkodás mellett volt lehetséges, hogy kis kertje dacára oly ritkán szorult a piacra, a kofákra. (Pedig mennyit vendégeskedtünk az egész nyáron át! Emlékszik?)

Juszti néni meg is érdemelte, hogy a kis kert bőven fizessen, mert soha nem sajnált tőle semmi fáradságot. Tavasszal azt mondta az alig kikelt kis palántáinak: „Én gondolni fogok reátok. Elegyengetem a földet számotokra; ha kell, a saját két kezemmel porhanyitom fel ágyaitokat. Gondoskodni fogok, hogy jól érezzétek magatokat. A jó Isten napjából juttatok annyit, amennyi csak módomban lesz. Megöntözlek mindennap bőven, nem fogom tőletek sajnálni a vizet. Megkapálom, kigyomlálom azt a földet, amelyben ti lesztek majd az én büszkeségem, az én örömem, csak nőjjetek, erősödjétek kis palántáim!”

És a kis palánták ennyi jóindulat láttára neki fogtak és ugyancsak nőttek és erősödtek, mindegyik a maga módja szerint. A „gondolkodó“ káposztafejek neki gömbölyödtek; a karaláb, a saláta versenyt hízta velük. A gyökérfélék mélyen nyultak le az altalajba, hogy alig lehetett kihuzni őket. A babfélék oly buján termettek, úgy kusztak fölfelé, hogy szinte meggörnyedt alattuk az ösztövény karó.

És mégis, Juszti néni, kissé szomorúsan csóválta fejét és mondogatta, hogy semmi sem olyan szép az idén, mint a milyen tavaly volt. Pedig mennyit bajlódott velük!

Aztán elmondta Juszti néni, hogy már régóta műveli ezt a kis kertet, melyben minden egyes növényfajának megvan a maga rendes helye. Megszokhatták tehát már a földet. Ott főtt, a jobb sarokban volt mindig a káposzta, emitt az uborka, itt a saláta, a sárgarépa, itt a „prokedli“, a petrezselyem és a többi, sok-sok mindenféle „cele-cula“. Most gyengébb a termése, pedig hát az idén is minden úgy van itt, a hogy tavaly, meg azelőtt volt.

Hát éppen ez a baj, kedves Juszti néni! Azt hibázta el, hogy minden évben minden növényt oda plántált, ahol tavaly volt. A jövő tavasszal ne úgy tegye, mert különben még kevésbbé lesz megelegetve a terméssel. Hanem majd elmondom, mit kell tennie, hogy a konyhakertje ismét oly tökéletes zöldségféléket hozzon, mint annakelőtte.

Az egésznek a titka ebben a bűvös szóban rejlik: *forda*.

Röviden megmagyarázom, hogy mit jelent ez és mi annak a lényege:

Ha egy földdarabon minden esztendőben hasonló jellegű növényt termelünk, úgy e növény a földből lassanként felszívja mindazon tápanyagokat, a melyekre e növénynek szüksége van. Ha például kertünk egy részébe az idén káposztaféléket ültettük (mint például káposzta, saláta, karaláb, retek, kelvirág) úgy jövő évre azokat ne ide, hanem máshová ültessük, mert a régi (megszokott) darabban már korántsem fejlődik úgy. Ahol gyökérfélék (sárga, fehérrepa, petrezselyem, torma, celler, hagyma stb.) voltak az idén, azokat is ültessük jövőre más helyen s épp így tegyünk a babfélékkel is (bab, borsó, lencse stb.).

Ossza a kis zöldséges kertjét három részre, mint azt én ide lerajzoltam. Mindenik rajz a konyhakerti növények egy-egy évi elosztását mutatja.

Káposztafélék	Gyökérfélék	Babfélék
Gyökérfélék	Káposztafélék	Gyökérfélék
Babfélék	Babfélék	Káposztafélék
Melegágyak	Melegágyak	Melegágyak
I. év.	II. év.	III. év.

A negyedik év aztán olyan lesz, mint az első; az ötödik év mint a II. és így tovább. Ez az eljárás a *forda*.

A melegágyak helyét is fel lehet használni, de akkor azt is évről-évre a kertnek más-más részébe kell telepíteni.

A káposztafélék számára való helyet mindig erősen meg kell trágyázni, a gyökérfélék számára pedig az altalajt mélyen meg kell forgatni és porhanyítani, hogy a gyökerek minél mélyebbre hatolhassanak. A babfélék nem szeretik az igen buja, kövér földet, mert az ily földben dúsán tenyésznek ugyan, de termést nem, csak virágot hoznak.

A konyhakert talaja ne legyen meszes, hanem legyen az ugynevezett *vályog-talaj*, a melyben elegendő televényföld van. A meszes talajt egyedül csak a spárga szereti.

Még nagyon sokat tudnék mondani a konyhakertészetről, csak hogy ezeket Juszti néni talán jobban tudja, mint jó magam. Jelen levelemben csak a *fordára* akartam figyelmét felhívni. A jövő nyáron élvezni szándékolok *pompás* koszt érdekében kérem kedves Juszti néni, tegyen próbát a fordával, nem fogja megbánni. Szinte előre látom, a mint majd végigvezet kertjében, a hol ilyen módon úgy terem és olyan jó lesz minden, mint Juszti néni szokta mondani, hogy: „csuda.“

Győry Elemér.

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület III. választmányi ülése.

Folyó hó 8-án tartotta az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület III. rendes választmányi ülését Marosvásárhelyen a vármegyeház nagyszobájában.

Elnökölt: *Deák Ignác* e. elnök

Előadott és jegyzett: *Éber Ernő* e. titkár.

Jelen voltak: Dr. Papp József egyll. jogtanácsos, Tokaji László, Bartha László, Bedőházi Pál, Gönczi Mihály, Szász József, Csomós Jenő, Fodor Ödön, Kovács Rezső, Székely István, Tőkés Lajos, Both György, Kelemen István, Laurentzi András, Stefani Sándor, Csomoss Miklós, Kovács Pál, Fekete József, László István, Somogyi Ernő, Csécs Jenő, Virágh Domokos, Debreczy Ferenc, Tankó János, Simó Gábor, Gyalai Ferenc, Albert Dénes, Sipos Sándor, Isekutz Antal, Szabó T. Károly, Fülöp Ede, Ágh István, Balogh Gergely, Csérer Lajos, Fodor Ferenc egyll. tagok.

Elnök az ülést megnyitja, üdvözlö a szép számban egybegyűlt tagokat s a jelen jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó T. Károly és Fodor Ödön v. tagokat kéri föl.

A tárgysorozat napirendje előtt Tokaji László v. tag indítványára — választmány egyhangulag elhatározta, hogy *Sipos Sándor*-nak, aki gazdatiszti működésének 30 éves jubileumát üli most, jegyzőkönyvi elismerés szavazzatik s ennek külön üdvözlő iratban adassék kifejezés. Szabó T. Károly v. tag indítványára — választmány határozza, hogy ez alkalomból Teleki Károly gróf szintén üdvözlőssék.

A tárgysorozat rendjén:

1. *Pénztári* jelentés

2727-28 K. összes bevétellel,

1493-56 „ „ kiadással,

1233-77 K. egyenleg maradvánnyal,

melyből 1104-70 K. alaptőke és

129-02 K. pénztári készlet — tudásul vétetett.

2. Egyleti titkár jelenti, hogy az egyesület rendes tagjainak száma ezidő szerint 138, alapító tagoké 13. — Tudásul vétetett.

3. Egyleti titkár bemutatja a i. év okt. 21-én miniszterileg jóváhagyott *alapszabályokat* s a két tárgynál javasolja, hogy

a) Az immár jóváhagyott és kinyomatott alapszabályok alapján a választmány tagjai vállalkozzanak saját körükben a taggyűjtésre; b) a közgyűlés elé az alapszabályokkal egyetemben az egyesület keletkezésének mozanatai és eseményei, az egyesület egy évi működése és a tagok névsora egy évkönyvben összeállítva terjesztessék.

Választmány a javaslatot azzal a hozzáadással fogadja el, hogy a választmányi tagoknak az alapszabályok és tagsági kötelezvények taggyűjtés céljából több példányban küldesse meg s a tagsági kötelezvény hátuljára az alapszabályoknak a tagsági kötelezettségre és jogokra vonatkozó rendelkezései nyomassanak rá.

4. Egyleti titkár bejelenti, hogy részben birtokosok, részben gazdatisztek megkeresésére eddig 35 izben járt el *állásközvetítésben* s ebből 5 esetben sikeresen, — Tudásul véteik és előadó javaslatára választmány elhatározza, hogy tagjai adandó esetekben az egyesület titkári hivatalának megkeresésére gazdatisztekkel pontos és lkiismeretes információt szolgáltatnak.

5. Egyleti titkár előterjeszti a *gazdatiszti nyugdíj és biztosítási kérdés* megoldására a múlt november 3-án tartott választmányi ülés útmutatásából elkészített tervezetet. Előadó rámutatott azokra a nehézségekre, melyekkel ez a kérdés jár s melynek megoldására ma csak egy mód van s ez a *gazdasági munkás- és cselédsegélypénztárhoz való csatlakozás*.

Ennek az intézménynek az 1902: XVI. t. c. által kiegészített ama rendelkezései, mely szerint több tagsági könyv váltható s ez által a pénztár segélyei többszörösen biztosíthatók, valóban olyan mely egyenesen a gazdatisztek nyugdíjának biztosítására van alkotva s azért az egyesületnek tagjai érdekében elsőként kell megragadnia az alkalmat, hogy tagjainak ez intézmény valóban óriási előnyeit megszerezze. Előterjesztett és minden irányban kimerítő előadói jelentésében számokkal és példákkal bizonyította be, hogy a gazdatiszti nyugdíjkérdés megoldása nemcsak hogy a segélypénztár által lehet a legkedvezőbb, de *egyenesen csakis ezen intézmény igénybevételével lehetséges* Mert ha tekintetbe vesszük azt, hogy ez a pénztár a lehető legkisebb befizetés ellenében — a mi éppen a gazdatiszti nyugdíjügynél egyik fontos momentum — teljes biztonság, lelkiismeretesség és méltányosság mellett a nyugdíjon kívül a halálesetre, baleset esetére, betegség esetére is rendkívül kedvező feltételek mellett biztosítja a tagot, akkor nem szabad habozni, hanem ez úton kell a nyugdíjügy megoldását végbevinni.

Előadó előterjeszti a segélypénztár igazgatóságával történt azon megállapodást, hogy az egyesület tagjai magánál az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnél jelentik be biztosítási kötelezettségüket s az egyesület maga küldi meg a tagsági könyveket is a biztosítottaknak s így a tagok közvetlenül az egyesülettel fognak összeköttetésben állni.

Választmány egyhanguan és lelkesedéssel fogadja el az előterjesztést, utasítja a titkári hivatalt, hogy az előadott előterjesztést rövid időn belül kinyomattassa, szétküldje s a tagok gyűjtésére a kellő akciót megindítsa. Több tag indítványára választmány az egyesület elnökének, aki az üdvös eszmét a múlt ülésen fölvetette és az előadó titkárnak, aki azt a jelen ülésen kimerítő alakban előterjesztette, jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

6. Beérkezett egy *kérvény* 60 korona segélyadományozása tárgyában — melynek elintézését választmány a beszerzendő információig függőben tartja.

7. A február 1-én tartandó *közgyűlés* és azt megelőző vál. ülés helyéül — választmány többek hozzászólása után Marosvásárhely jelöli ki.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ igazgató-választmánya 1902. évi december hó 10-én, (pénteken) d. u. $\frac{1}{2}$ órakor — *Petőfy-utca 7. szám alatti helyiségében* — rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

Meghívó. Az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és kiállítási szakosztálya 1902. év december hó 10-én, *pénteken délután 3 órakor* végrehajtóbizottsági ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja: az elnökség.

Tárgyak: Az 1903. évi kiállítás ügyei. A kolozsi ménes ügye.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Harminc év a mezőgazdaság szolgálatában.** Szép ünnepléssel méltó elismerésben részesítette folyó hó 8-án a marosmenti birtokos- és gazdatisztikar egy fáradszóró munkásnak 30 évi munkáját. *Sipos Sándor*, a *Teleki Károly*, *Ádám* és *Mihály* grófoknak jószágigazgatója, a ki 30 éven át ugyanazon a helyen végzett a mezőgazdaságra nézve eredményteljes és sikeres munkát, volt az ünnepelt. Az ünnep az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület választmányi ülésén kezdődött és a központi vendéglőben tartott társas-ebéden folytatódott, melyeknek folyamán szívből jövő óváciokban és üdvözlésekben volt része a jubiláns jószágigazgatónak és családjának nemcsak a barátok és tisztelői hanem azoknak a birtokosoknak részéről is, a kiknek *Sipos Sándor* munkerejét és tehetségét szentelte.

— **Gazdasági vitagyűlés.** A kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet olvasó-köré f. hó 7-én tartotta második rendes vitagyűlést. A gyűlésen részt vettek dr. *Seyfried Károly* elnök, dr. *Szentkirályi Ákos* igazgató, dr. *Varga Kálmán*, *Szabó Döme*, *Wolszky Győző*, *Maróthy Ferenc* tanárok és az ifjuság teljes számban. A gyűlésen felszólaltak dr. *Szentkirályi Á.* igazgató, dr. *Seyfried K.* elnök és *Varga Kálmán* tanárok és *Benedekffy S.*, *Káta M.*, *Szűts L.*, *Balázs A.*, *Nagy Endre*, *Zakariás J.* hallgató tagok

— **Gazdatisztek példaadása.** „Egyleti élet“ c. rovatunkban beszámolunk azzal a fontos határozattal, melyet az „Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület“ választmánya f. hó 8-án Marosvásárhelyen hozott, elhatározván, hogy tagjainak nyugdíjügyét az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár keretében fogja megoldani. Nagyon fontos ez a határozat nemcsak maguknak a gazdatiszteknek jól fölfogott érdekéből, hanem szociális szempontokból is, mert a gazdalkodó nép azon rétegei melyek konzervatívizmusból, bizalmatlanságból eddig nem léptek be a pénztárba, most, az intelligens, köztisztelőben álló gazdatisztek példaadása után bizonyára szintén befogják látni a pénztár nagy előnyeit és föl fogják majd használni annak segítségét

— **Szövetkezeti jelzalogkölcsonök.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet, mint ismeretes, nemrégiben elhatározta, hogy a jelzalogkölcsonök nyújtását is felveszi üzletkörübe. Az igazgatóság e határozata alapján a központ most köriratot intézett a kötelekbe tartozó szövetkezetekhez, a melyben a jelzalogos hitelnnyújtásra vonatkozó utasításokat adja meg. E szerint a központ jelzalogos kölcsonököt a kérdéses ingatlan értékének feléig nyújt vidéki szövetkezetei útján, de ezeket a kölcsonököt az illető szövetkezet hitelébe nem számítják be. Ezek a kölcsonök kétfélék, ugyan annuitásos kölcsonök és egyszerűen kamatozó kölcsonök. Annuitásos kölcsonököt 10—30 évre adnak a szövetkezetek. A törlesztési mód a következő: 10 éves kölcsonnól fizet az adós felévenként 6/6 százalékot, 15

évesnél 5 százalékot, 20 évesnél 4/23 százalékot, 25 évesnél 3/80 százalékot, 30 évesnél 3/50 százalékot, mindig az eredeti tőke után számítva, vagyis 13/2 százalék évi lefizetéssel, 10 év alatt 10 százalék évi lefizetéssel 15, 8/46 százalékkal 20, 7/6 százalékkal 25 és 7 százalékkal 30 év alatt a kölcsonösszeg törlesztve van. Ebből 0/3 százalék a kölcsonöt közvetítő szövetkezeté, a többi a központé. Az egyszerűen kamatozó kölcsonöknél a részlettörlesztés mérve kölcsonös megállapodástól függ — az adóstól kamat fejében 6 százalékot szednek — de csak mindig a tőkehátrálék után. Ebből fél százalék a szövetkezeteké. Az ily kölcsonöket is 10—30 esztendőre adják. Mind a kétfajta kölcsonnól azonkívül a folyósításnál 1 százalék értékesítési díjat szednek. Házaikat és szőlőket csak mellékjelzalogképpen fogadnak el.

— **Zöldségkivitelünk Németországba.** *Malcomes Jeromos* báró, a földmivélsügyi miniszterium berlini szaktudósítója jelentése szerint szép jövő vár a németországi zöldség-exportunkra, főleg a zöldbabb és burgonyára. Ez idén Ujvidékről több vaggon szállítottott Drezda, Berlin és Boroszló piacára. *Malcomes* tanulmányozván a kérdést, a burgonyából a „*Henrikó Riesen-Bohne*“ t ajánlja. A zöldbabb ára júniusban 30—40 márka volt. A szállításnak kocsirakományokkint kell történnie, öt kilogramonként. A zacskóban szállítások a legkapósabbak. Németország e téren rá lévén szorulva importra, gondoskodott mérsékelt fuvarról, gyors és könnyű szállításról. Ugy darabár, mint kocsirakományokban a gyorsáru fuvarlevelek alapján teherárakra érvényes díjak fizettetnek. Hogy a porosz vasutaknak ezt a kedvezményét teljesen ki lehessen használni, *Láng kereskedelemügyi miniszter* akként intézkedett, hogy az oderbergi útirányon való kivitelnél ugyanilyen díjkezdésménnyel lehessen szállítani a m. államvasutak és a kassa-oderbergi vasútvonalokon egyaránt, ez a szállítási díjkezdésmény kiterjed a zöldbabb, zöldborsó, paraj, friss-saláta és ugorkára. A gazdákön mulik, hogy a kedvező helyzetet fölhasználják-e és ráadják-e magukat zöldségtermelésre, mely — a mint az újvidéki példa mutatja — igen alkalmas gazdasági termék napjainkban, és könnyű piacot szerezhetünk neki még a *Kardorffok* földjén is.

— **A hűséges cselédek jutalma.** *Versényi Zsigmond* fehértemplomi, *Illés Ödön* tolmácsi, *Mártonfy Kálmán* szentesi, *Pencs Lajos* moori, *Kempelen Imre* mohai földbirtokosok és *Derékegyházi község* előljárósága arra legméltóbb cselédeiket a gazdasági pénztárnál biztosították. Azt hisszük, ez a legszebb karácsonyi ajándék és legillőbb jutalom a becsületes és hű cselédek irányában.

— **Tömeges biztosítás a munkáspénztárban.** Azok a nemes szívu földbirtokosok, a kik oly szép példát adtak cselédeknek az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztárba való beiratása által, egyre nagyobb számú követőkre találunk. A napokban *Háader György* pestmegyei földbirtokos iratta be a pénztárba cselédeit, most pedig gr. *Almássy Dénes* egyszerre 167 cselédjét biztosította a munkáspénztárnál.

— **Szerencse a szerencsétlenségben.** *Motisán Gábor* madarászi lakos cséplőgép-fűtő szeptember havában szerencsétlenül járt, amennyiben a cséplőgép bal karját elszakította s ennek következtében 3 nap mulva meghalt, feleségét és kiskorú gyermekeit nagy nyomorban hagyta. A nyomor azonban hamar meg lett szüntetve, miután *Motisán Gábor*, mint cselédet a gazdája biztosította a munkáspénztárnál s azonkívül mint gépfűtő is biztosítva volt; eme kétszeres biztosítás alapján özvegye a munkáspénztártól 800 korona haláleseti segélyt kapott, a melyet az igazgatósági titkár folyó hó 7-én személyesen kézbesített a szegény özvegyasszonynak. — *Begyés Mihály* nyirbóltéki lakos gazdasági cselédet pedig egy legurult fagerenda nyomta agyon s ennek a szerencsétlen cselédnek az özvegye is megkapta a pénztártól a 400 korona haláleseti segélyt. A munkáspénztárnak tehát bő alkalma van nemes hivatásának gyakorlására.

— **A gyenge gyümölcsstermés.** Ma már az eredmények a gyümölcsstermés silányaságáról általában köztudomásúak; a termés még minőségileg sem

felelt meg a várakozásnak, mert bizony igen sok helyen megromlott az, mielőtt leszedésre került volna és így a gyümölcsforgalom megcsappant ország-szerte. A kis termés magas árakat is teremtett és mert az árak magasak, behozatalra serkentette a gyümölcskereskedőket, a kik az egész ország kereskedelmében, különösen az ősz idején, tevékeny szerepet is játszanak. A hazai gyümölcsössel a kereskedelem az idén nagyon alacsony színvonalon mozgott és a mi gyümölcsforgalomba is került, az jóformán az ország kielégítésére sem volt elegendő. A forgalomba került hazai gyümölcsfélék rég nem voltak oly csekély mennyiségben piacainkon, mint az idén; évek óta nem volt oly kevés exportunk gyümölcsből, mint mostanában, ugyanakkor, a mikor a behozatal mód felett emelkedett. Ezek tények; de ez a körömeny azt is mutatja, hogy mennyire hathat károsan Magyarországon az időjárás a gyümölcstermés eredményére néve, különösen ha a tavaszi idény általában kedvezőtlen. A folyó év tavaszára a gyümölcsfák telidelteli voltak virágokkal és gyümölcs-csel, jött azonban a hideg április és május s a várható termést óriásilag redukálta. A rossz nyár; forróság és szárazság még azt is tönkresilányította, a mi még megmaradt és így csak természetesen, hogy az őszi idény száználmas eredményeket mutatott fel csaknem ország-szerte. A forgalmi statisztikai adatok szerint a behozatalra jutott gyümölcsössel szemben a kivitel így alakult az év tíz havában:

Behozatal mmázsákban			
	1901-ben	1902-ben	(+ v. -)
szőlő	4.004	11.573	+ 7.569
ananasz, friss	93	101	+ 8
dió	2.050	2.876	+ 796
mogyoró	2.148	3.140	+ 992
alma, körte friss	94.674	48.597	- 46.077
friss szilva, kajszin-barack, cseresznye, meggy, barack	58.309	210.821	+152.512
dinnye	1.857	2.007	+ 150
egyéb friss gyümölcs	2.386	4.841	+ 2.455
szilva aszalva	26.517	38.456	+ 11.939
szilvaiz	9.343	16.138	+ 6.795
Kivitel métermázsákban			
	1901-ben	1902-ben	(+ v. -)
szőlő	81.359	78.102	- 3.257
ananasz friss	2	-	- 2
dió	7.179	5.747	- 1.432
mogyoró	25	48	+ 23
alma, körte friss	173.824	34.946	-138.878
friss szilva, kajszin-barack, cseresznye, meggy, barack	172.750	164.966	- 7.784
dinnye	28.416	15.660	- 12.856
egyéb friss gyümölcs	13.062	18.510	+ 5.448
szilva aszalva	22.018	25.034	+ 3.016
szilvaiz	4.410	7.071	+ 2.661

— **Lóhermagra**, rozsrá, zabra és tengerire jó vevők vannak előjegyezve a kiadóhivatalnál. Értesítés és minta ugyanoda küldhető.

Erdélyrészi piaci ár- és termés-tudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az Erdélyi Kereskedelmi Társaság.)

Zilah, (dec. 6.) *Gabonaárak*: buza I. r. q. 14 kor. 40 fillér, II. r. q. 12 kor. 20 fillér, árpa q. 9 kor. 20 fillér, zab q. 6 kor. 20 fillér, ten-geri I. r. q. 12 kor. 40 fillér, II. r. q. 12 korona. *Hüvelyesek, főzelékek*: paszuly lv. 4 kor. 80 fill.,

hagyma koszorunként 26 fillér, burgonya lv. 80 fillér, sárgarépa lv. 90 fillér. *Tej, tojás, zsír*: te-héntej l. 20 fillér, juhturó 1 kg. 1 kor. 20 fillér, juh sajt 1 kg. 1 kor. 20 fillér, vaj 1 kg. 1 kor. 80 fillér, tojás 3 drb 20 fillér. *Takarmány és alom*: réti széna szekerenként átlagár 20 korona, őszi szalma szekerenként 5 korona.

Kolozsvár, (dec. hó.) *Gabonaárak*: buza I. r. q. 16 kor., II. r. q. 11 kor. 40 fillér, rozs q. 12 korona, tengeri q. 13 kor. 80 fillér, zab q. 11 korona. *Hüvelyesek, főzelékek*: borsó 1 kg. 38 fillér, lencse 1 kg. 46 fillér, paszuj 1 kg. 20 fillér, köles 1 kg. 30 fillér, hagyma 1 kg. 22 fill., foghagyma 1 kg. 32 fillér, burgonya hl. 8 kor. 50 fillér, bors 1 kg. 2 korona.

— **Vetőmagvak.** (*Mauthner Ödön tudósi-tása Budapest.*) *Vöröshere*. (Lóhermag.) Az állandó hideg időjárás dacára, mely a cséplési munkálatokat nagyban elősegítette, úgy a bel-mint a külföldi termelő vidékekről kilátásba helyezett nagyobb szállítások még eddig kimaradtak. Ennek következtében az árak nem is változtak, de azért áruban sincs hiány, bár minden, ami eladásra került, mult heti árakon, sőt jobb minőséget még valamivel magasabb áron is fizettek. A piac jelenlegi helyzete következtében a gazdák nincsenek kényszerítve készletüket a multkori jegyzésnél alacsonyabb áron eladni, mint a lefolyt héten, mert sokkal nagyobb az árak emelkedésének mint azok csökkenésének valószínűsége.

Lucernamag. Dacára annak, hogy a kínálat nem sürgős természetű, a mult heti árak még sem tudták magukat föntartani és úgy a belföldön, mint Olaszországban az árak minőség szerint 50 kgcént 2—4 koronával csökkentek.

Répamag. Külföldi hírek szerint az árak emelkedtek egy kissé. Ezen áremelkedés oka abban rejlik, hogy a nagytermést többcsülték és a kereslet nagyobb, mint tavaly ez időtájt.

Bükkönny és mohart jó árak mellett lehet a budapesti piacon elhelyezni.

Jegyzések nyersáruért 50 klg.-ként Buda-pesten:

Vöröshere	64—75 kor.
Lucerna	56—58 »
Muhar	9—10 »
Baltacim	13—14 »
Bükkönny	7—7½ »

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltóköcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvárt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélköcsönöket

nyújt és pedig 4%-os köcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélköcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részlet-fizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok érté-kére és a megszávazandó köcsön összegére néve

az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek. 3%-os és 4%-os nyereségmentes

Magyar
Leszámítoló és Pénzváltóbank

erdélyrészi fiókosztálya

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 23 sz. (Bánffy-palota.)

— Foglalkozik minden bankszakmába vágó műveletekkel: —

Elfogad betéteket takarékkönyvecskékre vagy folyó-számlára (Giro-conto)

Leszámítoló

váltókat, sorsolt értékpapirokat, nyereseményeket.

— Köcsönt nyújt értékpapirokra. —

Folyószámla-hittelt engedélyez értékpapir fedezet mellett, min-denkor a pénzpiac viszonyaihoz alkalmazott előnyös kamatot számítva.

Törlesztéses jelzálog köcsönöket ad: földbirtokra és bérházakra.

Az intézet különös súlyt fektet a következő üzletágakra: külföldi utalványok (Cheques) eladása és vétele.

Értékpapírok, ércpénzek és külföldi pénznemek vétele és eladása a budapesti tőzsde napi jegyzései szerint.

Tőcsdei megbízások kivitele. Szelvények díjmentes beváltása.

A magy. kir. szab. osztályorsjáték föelárusító helye. Sorsjegyek ingyen utánnézetnek.

Örzési letétek részére nagy kötszég-gel épített pánccélszobáját és az abban elhelye-zett magánpénz-tárait (Safe deposits) a közönség figyelmébe ajánlva, annak megtekintésére tisztelettel meghívja az érdek-lődőket.

Üzleti órák 1/9—12-ig, délután 3—5-ig.

Marcinkiewicz Ignác
férfi ruha-szabó
Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.
Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett **férfi-szabó-üzletét.**
Raktáron tart nagyon szép hazai, va-lamint valódi angol, francia és külföldi szövetujdonságokat.
Ugy a helyi, mint a vidéki megrendélé-seket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.
(810.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.
833
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.
Biztosítéki alap:
Kormány hozzájárulásával 400.000 — K.
Alapítványok 1238.030 — K.
Tartalékok 111.053 60 — K.
Összesen 1.779.133 60 K.
Első évi felesleg 290.349 — K.
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére kifizetésre indozatok szerint.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg-ből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgálunk.
az igazgatóság.

Cicchéket
mindennemű nyomtatványhoz
szép és tisztá kivitelben
pontosan és olcsón
készít
Fischer Spót
Híradóink, kártyák, Munkézetek
Budapest
Kassuth-telep-utca 5. szám.
Videki megrendelés esetén pontosan
egyhozottatunk

Röck István, Budapest

gőzgép- gőzkazányár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT

GŐZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck-féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket. ■ ■ ■ ■ ■

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánnal. ■ ■ ■ ■ ■

GŐZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. ■ ■ ■ ■ ■

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek. ■ ■ ■ ■ ■

VIZMŰTELEPEKET és csatornázásokat. ■ ■ ■ ■ ■

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET. ■ ■ ■ ■ ■

TELJES HŰTŐTELEPEKET ÉS JÉGGYÁRAKAT szabadalm. ammoniák rendszer szerint

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket. ■ ■ ■ ■ ■

HYDRAULIKUS SAJTÓKAT különböző czélokra. ■ ■ ■ ■ ■
(960.)

Eladó széna.

270 szekér, idei termésű, jó minőségű, nem esővert **széna eladó.**

Venni szándékozók értekezhetnek E. Hertzeg Győző birtokossal Totesd, u. p. Kernyesd, Hunyadmegye. (967.)

Eladó

2 drb.

Poland Kina
tenyészkoca.

Czim **G. G.** alatt a kiadóban.
(1001.)

Simmenthal
űszők

megvételre kerestetnek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi párisi világkiállításon

Grand Prix-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czimem: (968.)

Vedicka F. földbirtokos
Smrzitz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve.

Kurczk és Vasa
Photozinkografiai műintézete
készíti a legjobb
Glichét mindennemű nyomtatványhoz
Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 13

4 törzs
Plymouth
Rock

tyuk

eladó.
Áruk 50 korona.

Cím a kiadóhivatalban.

(1003.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

KIS HIRDETÉSEK.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

- Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtisztí állást keres.
- 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földműves iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nőtlenül okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.
- 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtisztí állást keres — Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.
- Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.
- Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtisztí állást keres.

- Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkeznek.

- Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

- Okleveles gazdatiszt jeles bizonyítvánnyal 14 évi gyakorlattal kezelőtisztí állást keres, állását elfoglalhatja bármikor,

- Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok bérloje.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület felhívja tagjainak figyelmét azokra az alább fősorolt kedvezményekre, melyeket egyes lapok, cégek és intézetek a tagoknak és az egyesületnek nyújtanak.

* * *

I. Lapok:

„Ujság“ Politikai napilap. Megjelenik Kolozsvárt. Előfizetési ára egy évre 24 kor. Tagjainknak 20 kor.

„Egyetértés.“ Politikai napilap. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 40 k. helyett 28 k.

„Magyar Hírlap.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten, 28 k. előfizetési árból 10 %-ot ajánl az egyesület részére.

„Pesti Napló.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 28 k. helyett 24 k.

„Vasárnapi Ujság“ képes hetilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési árból 10% kedvezmény a tagoknak.

„Budapest“ képes politikai napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 24 k. helyett 18 kor.

„Ústökös“ képes élel. napilap. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 16 k. helyett 12 k.

„Magyar Bazar“ divatlap, megjelen Budapesten, előfizetési ára tagoknak 24 k.

A kedvezményt adó lapokra a tagok kedvezményes áron a titkári hivatal útján fizethetnek elő.

II. Cégek:

Első Magyar Általános Biztosító Társaság a bevallási díjösszeg után 5%-ot a tűz-, 4%-ot a jégbiztosításnál az egyesület javára ad a tagok által eszközölt biztosításoknál.

Calderoni és Tsa Bpest, váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, stb. Árjegyzéki árból tagoknak 10%.

Groág Lipót és Fla Buda- pest, Váci-körút 43. uri és női fehérnemű kereskedése tagoknak 10%.

Glass és Tsa Budapest, Muzem-körút 5. Uri divat-áru kereskedés, tagoknak 5%.

Elsinger M. és Fial Buda- pest, Mária-Valéria-utca 10. tagoknak ad ponyvánál 10%, zsákknál 3%.

Brünner Testvérek lámpa-áru gyár, Budapest, Koronaherceg-utca 3. Tagoknak 10%.

Dona Döme és Tsa pa- pírkereskedés, Budapest, régi posta-utca 6. Tagoknak 5%.

Alkalmazást keresők

Kovácsnak ajánlok teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Uradalmi vadász, nős gyermektelen, 1903. január 1-ére, nagyobb uradalomnál vagy vadásztársaságoknál, fő- vagy közvadászi állást keres. Az illető 36 éves, német, beszél magyarul, németül szerbül, keveset románul, ért a fázán, fogoly okszerű tenyésztéshez, ügyes ragadozó irtó és a vadászati teendőkből teljesen jártas. Azonkívül vizsla idomítás és irodai munkák elvégzésben tökéletesen jártas. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál: **Balog József, puskamíves, Kolozsvárt.**

Gépész-kovács, megfelelő képzettséggel, jelenleg is egy nagyobb uradalomban alkalmazva, több év óta, állást keres, január 1-je esetleg későbbi belépéssel. Czim: **Bartha Pál, gépész-kovács Kükü lövár.** (966.)

Percentes kezelésre

fizetés nélkül, vagy kikötött évi jövedelem produkálására fizetés-sel, keres nagyobb birtokot, intelligens, keresztény, tapasztalt gazdasági intéző, aki jelenleg is egy első rendű főuri uradalomban intéző tiszt. Cime a kiadóban „K. E. Ö.“ alatt megtudható. (965.)

Különfélék.

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa **Kolozsvárt,** **Mátyás király-tér 9. szám.**

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló izléssel tartósan és olcsó árt készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A címre kérem vlyázni.

Eladó birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

Szomorúk vigasztalója a **Verses Szentírás,** mely szép egymásutánban elmondja az összes történeteket, melyek a világ teremtése óta történtek. Négy kötetből áll és 9 K 60 fillért beszerezhető a **Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben** (Héves megye.) — Ugyanaz kapható nagyobb kiadásban, egy kötetben, ára 19 K 40 f.

Agarak eladók,

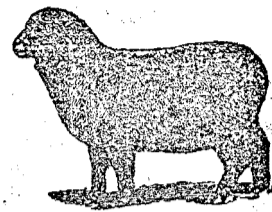
nőtények, egyik 6 éves, másik 3 éves, »Zsemle« és »Caro«, egyik vörös a másik fekete, egyik hajt, a másik kerit; teljesen össze vannak tanítva és oly kitűnőek, hogy »Zsemle« Mezőhegyesen már első díjat nyert. Mindkettő első rendű, telivér állat. Tudakozódni lehet **Kenedits Ödön, Német-Palánka** (Bács megye cím alatt.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa

műbutor- és épületasztalos munkák és parquetto gyári fizető

Kolozsvárt. Alapított 1869-ben. (815)

16 métermázsa

raczka gyapju jutányosan eladó.

Czim a kiadóban. (1002.)

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémtövedje Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségsszámítás bérmentve küldetik. (464.)

Eredeti ^{948.} Rambouillet kósa

mindenkor nagyobb mennyiségben, dús választékban kaphatók:

Graf Herberstein Alb. uradalmi igazgatóságánál STRILEK, Morvaország.

Jutányosan eladók:

— Százados — marhamérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szeker — hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázsaikat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)

DÉNES MANÓ mérlegműszerész, BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etendő szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van évtágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének fokozására, esontöréséknél. — 1 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a fenti védjegygyel valódi. Kapható minden gyógyszerertárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: **Kwizda Ferencz János,** es. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARÁSSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti:

(156)

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is 240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára: **30 kr.**

A füzetes kiadásban díszes bekötési táblák szállíttatnak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

- a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárnál.
b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;
a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alóírt kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust
vagy
mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve
küld a mű kiadóhivatala:

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és irasmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,
irodalmi intézet részvénytársaság

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Klimes Károly és Társa kocsigyártó.

Értesítés!! Van szerencsénk a n. é. vevő közönségnek tudomására adni, miszerint kocsigyártó üzletünk továbbra is fenn áll s minden versenyt kiállva előállítunk, mint eddig, bármely igényeknek megfelelő új munkát és javításokat.

Elvünk, mint ezelőtt is, hogy nagyrabecsült vevőinknek tapasztalt bizalmát jó és finom munkánkkal megőrizzük.

Kiváló tisztelettel

Klimes Károly és Társa
kocsigyártó

(964.)

KOLOZSVÁR, Teleky-utca 9. sz.

Az első kecskeméti szőlő és gyümölcsstermelő szövetkezet

közhírré teszi, hogy 300 holdas „Immunis“ talaju telepén termelt csakis első rendű sima szőlővesszőket egyes fajokból, a míg a készlet tart, két éves gyökereket is úgy az őszi, mint a tavaszi ültetési időnyre, — továbbá kiváló szép kajszinbaraczk, alma, körte, szilva, meggy, cseresznye és birs ojtványokat, ojtott epret, különféle diszfákat és cserjéket ajánl a legjutányosabb áron.

A készletben levő ojtványok oly sikerültek, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelnek.

➔ **Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.**

(963)

Tőkebefektetési biztosítás

garantált 4%-os kamatozással.

A legújabb biztosítási mód
melyet

a New-York életbiztosítási társaság

a világ legrégebb és legnagyobb nemzetközi életbiztosító társasága léptetett életbe.

ÉVI DIJ 21 életévtől 40-ik évig minden 1000 korona után 65 korona. 20 év múlva minden biztosított 1000 korona után k. b. 2000 korona készpénzt; vagy

élethossziglani életjáradékot

évenként minden biztosított 1000 kor. után **K. 127.64;** vagy **vegyesen** készpénz és életjáradékot.

Díjfizetés megszűnése esetén a befizetett összeg tőkésítettik.

Bővebb felvilágosítást:

== **ÉBER JENŐ** erdélyrészi titkár, ==
KOLOZSVÁR, Rákócy-út 42. szám
nyujt, a hova képviselőlet iránti kérvények is intézendők.